

Făurirea statului național unitar român—moment crucial în lupta maselor populare pentru libertate și progres —Sesiune științifică de comunicări— 28—29 noiembrie 1978

În ziua de 28 noiembrie 1978 la Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România au început lucrările sesiunii științifice cu tema: *Făurirea statului național unitar român — moment crucial în lupta maselor populare pentru libertate și progres*, organizată de Academia Republicii Socialiste România, Academia de Științe Sociale și Politice, Academia „Ștefan Gheorghiu” și Institutul de studii istorice și social-politice.

La lucrările sesiunii au luat parte membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, reprezentanți ai unor instituții centrale și organizații de masă, oameni ai muncii din întreprinderi, academicieni, profesori, cercetători, studenți, activiști de partid, participanți la evenimentele de acum 60 de ani, militari ai forțelor noastre armate.

Deschizând lucrările sesiunii, prof. dr. docent **Mihnea Gheorghiu**, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, a subliniat importanța actului istoric de la 1 decembrie 1918, arătând că marele ideal al unirii și neamănării poporului nostru a reprezentat — în chip activ și combativ — o luptă conștientă, continuă, multiseclară, ale cărei concluzii istorice au fost scrise cu singele ostașilor noștri pe cimpurile de luptă, cu truda și elanul oamenilor muncii.

„România de astăzi — a spus vorbitorul — este un exemplu recunoscut de fidelitate față de înaltele principii ale păcii și justiției internaționale, un model de promovare a prieteniei și colaborării cu alte popoare. Recentul comunicat al ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la desfășurarea Consfătuirii Comitetului Politic Con-

sultativ al Tratatului de la Varșovia, întipănat cu profundă satisfacție și totală adieziune de întregul popor român, scoate în evidență, o dată mai mult, credința noastră în instaurarea unei politici de promovare a destinderii, colaborării și păcii în lume, de egalitate în drepturi între toate națiunile, de respectare a independenței și suveranității naționale a fiecărui stat, a dreptului fiecărui popor de a-și hotări soarta, fără nici un amestec din afară, a unor relații democratice, de cooperare echitabilă, între toate țările de pe continentul european, ca și de pe celelalte continente.

Este, de aceea, un fericit prilej, pentru noi toți, de a saluta cu căldură modul în care conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a expus și reprezentat poziția noastră la recenta consfătuire de la Moscova, cu principialitatea profundă și spiritul de răspundere pilduitor, care sînt proprii secretarului general al P.C.R., exemplu de slujire demnă și devotată a intereselor supreme ale patriei”.

În continuare, vorbitorul a spus: Sesiunea noastră urmărește să puncteze cu fermitate înțelesul general-valabil al citorva din marile momente ale luptei îndelungate pentru libertatea națională și socială a poporului român și a naționalităților conlocuitoare, precum și concepția românească despre libertatea celorlalte națiuni.

În comunicarea *Lupta pentru unitate — permanență a istoriei poporului român*, acad. **Ștefan Paseu**, președintele Comitetului național al istoricilor, a subliniat că unitatea națională a poporului, proclamată de Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, este o „operă legică și legitimă, întemeiată pe apartenența imensei ma-

jorități a locuitorilor de pe întreg teritoriul național la unul și același neam, avind aceeași origine daco-romană, vorbind aceeași limbă romanică, uniți prin mil de legături, aspirații și interese politice, economice, culturale”.

După ce a arătat că, de la nașterea sa și pînă în vremurile noastre, poporul român a dus o continuă luptă pentru libertate și dreptate socială, pentru independență și unitate, pentru apărarea ființei naționale și neatințare, pentru progres și civilizație, vorbitorul a spus: „Act just și progresist de inestimabilă însemnătate, care a îniruit pozitiv dezvoltarea istorică a poporului român, a României contemporane — înfăptuirea statului național unitar român a deschis o perspectivă nouă dezvoltării pe întreg teritoriul românesc a forțelor de producție, a forțelor progresiste ale societății, a științei și culturii, ridicării nivelului general de civilizație a întregului popor. Ceea ce n-a înfăptuit burghezia în perioada interbelică din cauza intereselor sale de clasă exploatare a realizat clasa muncitoare, în unire cu țărănimea muncitoare și intelectualitatea progresistă, în anii construcției socialismului multilateral dezvoltat în România. În România socialistă s-a realizat deplin unitatea moral-politică a poporului român sub conducerea înțeleaptă, principială și consecventă a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În anii socialismului s-a realizat egalitatea deplină a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate. Tuturor acestora, deopotrivă, le sînt asigurate condițiile pentru realizarea celor mai îndrăznețe idealuri de dreptate socială și națională, ale socialismului și comunismului, de frăție pe pămîntul României, independență și suverană”.

„Apoulon — Apulum — Alba Iulia ... denumiri istorice succesive ale aceleiași localități ce reprezintă un grăitor exemplu de continuitate neîntreruptă a populației băstinașe, o adevărată sinteză a întregii istorii a poporului român” — se arată în comunicarea *Alba Iulia în conștiința poporului român. De la Mihai Viteazul la 1918* — susținută de tovarășul Nicolae Hurbean, prim-secretar al Comitetului județean Alba al P.C.R.

Subliniind că după unirea Țărilor române sub sceptrul biruitor al marelui nostru voievod Mihai Viteazul, Alba Iulia se înscrie în istoria patriei și ca martor al sacrificiului suprem în lupta pentru eliberarea și emanciparea neamului a lui Horea și Cloșca, ca un centru important al activității patriotice a revoluționarilor pașoptiști, comunicarea relevă atmosfera de mare entuziasm patriotic generată de unirea Moldovei cu Țara Românească, în anul 1859, faptul că locuitorii orașului au fost alături de eroii de la Grivița și Plevna, cuceritorii

independenței de stat a României de la 1877, prin numeroase contribuții cu voluntari și ofrande la susținerea războiului.

Relevînd dreptul istoric al desăvîrșirii unității de stat, comunicarea subliniază că: „Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918, prin votul unanim și entuziast al mandatarilor de drept ai poporului român, în nesfîrșitele aclamații ale uriașei mulțimi de peste 100 000 de oameni de pe Platoul Romanilor, a hotărît pentru totdeauna unirea Transilvaniei cu România. Prin voința nestrămutată a întregului nostru popor se înfăptuia astfel un proces istoric obiectiv, se realiza statul național unitar român. Alba Iulia a devenit, astfel, pentru a doua oară și pentru totdeauna orașul Unirii”.

În comunicare sînt citate rezultatele deosebite ale oamenilor muncii — români, maghiari, germani — obținute, în deplină unitate și frăție, în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului, succese cu care alături de întregul popor ei cinstesc marile evenimente de la 1 decembrie.

Oamenii muncii din județul Alba, a spus în încheiere vorbitorul, văzînd între politica internă și externă a partidului și statului nostru o strînsă și indestructibilă unitate, își exprimă deplina aprobare și adevărată față de modul strălucit, principial și demn în care sînt promovate în toate împrejurările, cu consecvență și înaltă răspundere, orientările fundamentale pe care țara noastră — avînd în față exemplul personal și îndemnul conducătorului iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — își clădește statornic relațiile de pace, prietenie și colaborare cu toate statele lumii, fermitatea și intransigența cu care militează pentru respectarea suveranității și independenței, pentru instaurarea în lume a unui climat de încredere între țări și popoare.

În comunicarea *Rolul clasei muncitoare în înfăptuirea statului național unitar român*, prezentată de tovarășul Iosif Bane, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., se subliniază că de la începuturile afirmării sale pe scena vieții politice românești, clasa noastră muncitoare, formată din sinul poporului, a înscris pe steagul ei de luptă țelul măreț al eliberării sociale și naționale a poporului român. „Împletirea organică dintre aceste înalte idealuri — a spus vorbitorul — a constituit o trăsătură fundamentală permanentă a activității clasei muncitoare din România. Clasa muncitoare din țara noastră, care a fost prezentă și și-a spus cuvîntul în momentele hotărîtoare ale istoriei moderne a poporului român, a adus o contribuție substanțială la înfăptuirea statului național unitar român, ca parte integrantă a luptei pentru eliberarea socială și națională, pentru dezvoltarea

tarea națiunii române, pentru înfăptuirea societății fără exploatare”.

După ce a arătat că, odată cu făurirea partidului centralizat al clasei muncitoare, în 1893, proletariatul român s-a avântat și mai hotărât în lupta pentru eliberarea națională și socială, vorbitorul a spus: „Afirmându-se în arena politică, în împrejurările unei ofensive puternice a claselor exploatare împotriva forțelor revoluționare și progresiste, clasa muncitoare, condusă de partidul său revoluționar — Partidul Comunist Român, pe care l-a creat în mai 1921 — a înscris prin activitatea sa pagini nepieritoare în analele istoriei patriei, de eroism și de abnegație revoluționară. Înfruntând prigoana regimului burghez, Partidul Comunist Român a organizat masele muncitoare în lupta pentru drepturi și libertăți democratice, contra pericolului fascist, pentru independența și suveranitatea țării, având ca țel făurirea unei orinduii sociale noi, luptă la care au participat cu avânt și eroism și oamenii muncii aparținând naționalităților conlocuitoare”.

În continuare vorbitorul a subliniat rolul clasei muncitoare în perioada revoluției populare inaugurată prin victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944. Cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și construirea socialismului în România, a relevat vorbitorul, reprezintă un proces de neîntrerupte prefaceri înnoitoare. Călită în lupta de eliberare socială și națională, clasa muncitoare din România, Partidul Comunist Român, continuă cu succes aplicarea idealurilor de suveranitate și independență. Socialismul, instaurind puterea oamenilor muncii, realizează deplina suveranitate națională, deplina independență de stat, dezvoltarea colaborării cu statele socialiste, cu celelalte țări de pe glob.

„Clasa noastră muncitoare — a spus în încheiere vorbitorul — prin glasul reprezentanților săi trimiși la C.C. al P.C.R. în ziua de 25 noiembrie 1978, a aprobat în totalitate și a dat o înaltă apreciere activității pline de răspundere, de înalt patriotism, de devotament fără margini față de poporul român, de cauza socialismului și comunismului, de viitorul întregii omeniri, desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, care a avut loc recent la Moscova. Poziția delegației noastre, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este poziția Partidului Comunist Român, a clasei noastre muncitoare, a întregului popor, și ea răspunde în cel mai înalt grad intereselor supreme ale construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, ale națiunii noastre socialiste, cauzei independenței și suveranității naționale, întăririi destinderii, colaborării și păcii în întreaga lume”.

În comunicarea *Aderarea populației maghiare și germane la Marea Unire din 1918*, de prof. dr. Iosif Kovaes, prorector al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, și prof. dr. docent Carol Gölner, membru al Prezidiului Academiei de Științe Sociale și Politice, se subliniază că năzuința permanentă a poporului român de făurire a statului național unitar român a fost împărtășită de masele muncitoare maghiare și germane din țara noastră.

Încă la 31 octombrie 1918, se arată în comunicare, masele populare din Tirgu Mureș au impus astfel alegerea unui consiliu în majoritate din reprezentanți ai intelectualității radicale și ai mișcării muncitorești.

În multe locuri au luat ființă consilii naționale maghiare și consilii româno-maghiare. Rolul muncitorilor în aceste organe era în unele centre industriale atât de puternic, încât și denumirea lor a fost schimbată în consilii muncitorești. Aceste consilii duceau o luptă susținută în vederea asigurării depline a egalității și pentru realizarea idealurilor politice progresiste din acea vreme. În sprijinul acestor consilii au luat ființă gărzii naționale, gărzii și consilii în care acționau în strinsă legătură români, maghiari și germani.

După ce citează o serie de documente ale vremii care atestă participarea și susținerea de către forțele progresiste din Transilvania a actului Unirii, activitatea desfășurată de fruntași ai acestei lupte, comunicarea relevă, de asemenea, adevăratele promptă a sașilor la rezoluția adunării de la Alba Iulia.

În continuare se relevă că „Populația maghiară și germană a manifestat și după unirea Transilvaniei cu România, în marea ei majoritate, o atitudine loială față de statul român. Se cunosc numeroase exemple de solidaritate a muncitorilor români, maghiari și germani în memorabile lupte ale proletariatului condus de P.C.R.

După eliberarea patriei noastre de sub dominația fascistă forțele democratice, conduse de P.C.R., au apreciat înfrățirea poporului român și a naționalităților conlocuitoare ca un factor de seamă în consolidarea și dezvoltarea cuceririlor revoluționare.

Baza trajnică a rezolvării problemei naționale în țara noastră o constituie proprietatea socialistă, care asigură tuturor oamenilor muncii o poziție egală față de mijloacele de producție. Egalitatea în drepturi, desigur, nu se reduce însă la construirea de fabrici și uzine. Ea se extinde și asupra dezvoltării social-culturale, creațiile culturale ale naționalităților conlocuitoare devenind partea componentă organică a culturii noastre socialiste.

Pe plan politic, deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, exercitarea efectivă a libertăților democratice își găsesc ilustrarea în reprezentarea corespunzătoare a naționalităților conlocuitoare în Comitetul Central al

partidului, în Consiliul de Stat și guvern, în toate organele centrale și locale ale partidului, ale statului și ale organizațiilor de masă.

Este meritul orînduirii socialiste de a fi realizat înfrățirea poporului român și a naționalităților conlocuitoare, de a fi asigurat lichidarea oricărei forme de discriminare națională, deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor țării. Această măreață realizare a politicii naționale a Partidului Comunist Român încununează raporturile frățești seculare dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, cu temelii adînci în istorie, hotărîte să apere independența țării alături de poporul român.

În comunicarea sa *Formarea statului național unitar — operă a maselor populare*, tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, a dezvoltat pe larg ideea participării maselor populare la acest act istoric. „Participarea masivă a maselor populare la mișcarea țărănească pornită de la Bobilna, la răscoala condusă de Doja, la înfrățirea unirii tuturor românilor sub Mihai Viteazul, la revoluția lui Horea, la lupta eliberatoare dusă de Tudor Vladimirescu, ca și la acțiunea de realizare pentru totdeauna a unirii Transilvaniei cu țara mamă, a spus vorbitorul, arată nu numai forța de neînvins a maselor, dar și continuitatea în strădania pentru făurirea sacrelor idealuri naționale și de dreptate socială. Ideea-forță a unității naționale, a cărei origine se conturează cu multe secole în urmă, a acționat ca un puternic și profund factor de încheiere a forțelor sociale și politice în jurul unuia dintre obiectivele fundamentale ale dezvoltării istoriei României moderne”.

După ce a subliniat rolul forțelor revoluționare, inclusiv al organizațiilor socialiste în înfrățirea unirii, vorbitorul a trecut în revistă împrejurările istorice ale desăvîșirii actului istoric de la 1 decembrie 1918, arătînd că, „deși au constituit factorul hotărîtor în formarea statului național unitar român, masele populare nu și-au văzut realizate în întregime, în perioada interbelică, aspirațiile, întrucît clasele dominante unite, burghezia și moșierimea din România, inclusiv moșierii și industriașii maghiari și germani, au căutat să folosească noile condiții pentru consolidarea propriilor poziții economice și politice, să intensifice exploatarea și asuprirea maselor, frînarea progresului social”.

În comunicare se subliniază apoi strălucita victorie politică, ideologică a mișcării noastre muncitorești — crearea Partidului Comunist Român — care a deschis o etapă nouă în lupta organizată a maselor populare, pentru dreptate socială și națională, pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei.

În încheierea comunicării sale, tovarășul Ștefan Voitec a spus: „Doresc să relev cu acest prilej largă, deplină, vibranta adeziune a maselor populare din țara noastră, fără deosebire de naționalitate, față de activitatea strălucită, de poziția fermă, de înaltă principialitate comunistă, a delegației române, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, adeziune reflectată în cuvîntul înflăcărat rostit de participanții la recentele întâlniri ale secretarului general al partidului nostru cu reprezentanții clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, tineretului și ai forțelor armate”.

În după-amiaza aceleasi zile, lucrările sesiunii s-au desfășurat pe secții, avînd ca teme: *Premisele și temeiurile care au dus la desăvîșirea statului național unitar român și Consecințele și semnificația actuală a actului istoric de la 1 decembrie 1918*.

Lucrările sesiunii au continuat în cursul zilei de 29 noiembrie. În comunicarea *Lupta poporului român pentru unitate, independență și suveranitate în opera președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu*, prezentată de tovarășul Ion Popescu-Puțuri, directorul Institutului de studii istorice și social-politice, se subliniază: „Cu pătrunzătoarea sa viziune asupra resorturilor istoriei, cu atașamentul său nețărmurit pentru cauza revoluționară a poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu simbolizează forța titanică a cugetului și conștiinței unității, manifestate la altitudinea evului nou, socialist, al patriei. Este conștiința cunoașterii de sine ca popor, pentru a ne propulsa lucid în viitor, a existenței unor viguroase antecedente și permanențe — cum este cea a unității — în care ne recunoaștem și de la care se revendică impunătoarele făuriri de azi, ca și proiecția lucrării noastre de mâine”.

În continuare, vorbitorul a spus: Puternice lumini se proiectează asupra cronicii unității și a fondului ei sănătos de la ideea de excepțională însemnătate reliefată de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind rolul maselor populare și, în acest cadru, al țărănimii în evoluția noastră unitară pe treptele timpului.

Îmbinînd viziunea materialist-dialectică și istorică asupra marilor evenimente ale trecutului nostru, gîndirea critică, revoluționară, spiritul creator, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat adevărul confirmat de întreaga istorie a țării că „poporul muncitor, forțele sale revoluționare, progresiste și patriotice au înfrățit toate marile transformări revoluționare, au asigurat mersul înainte al societății noastre”.

În comunicarea *Procesul de constituire și afirmare a statelor naționale în epoca contemporană*, prof. dr. docent Ioan Ceterchi, vicepreședinte al Academiei de Științe Sociale și

Politice, a spus: Trăgând învățămintele ce se desprind din istoria multiseclară a poporului nostru, a luptei de eliberare a popoarelor din întreaga lume, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dezvoltat și îmbogățit teoria materialist-istorică asupra națiunii, dând o perspectivă clară luptei revoluționare a maselor populare împotriva dominației străine de orice fel.

În continuare, vorbitorul a relevat rolul și misiunea istorică a națiunii care se afirmă cu și mai mare vigoare în condițiile revoluției socialiste, ale victoriei socialismului și trecerii la comunism.

O importanță esențială are din acest punct de vedere poziția principială exprimată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, care dă expresie intereselor și năzuințelor fundamentale ale națiunii noastre și care a primit aprobarea entuziastă și deplină a întregului nostru popor.

În comunicarea *Unitatea și frăția oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate — forță motrice a progresului României contemporane*, prezentată de tovarășul **Janos Fazekas**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului, se arată că aceste două caracteristici ale vieții și muncii comune ale tuturor locuitorilor patriei constituie o realitate obiectivă întemeiată pe nobile raporturi economico-sociale, naționale și culturale.

Evocând rădăcinile istorice ale acestei unități și frății cu un trecut multiseclar, vorbitorul a menționat că în această lungă perioadă de lupte neîncetate pentru eliberarea socială și națională, pentru un trai mai bun, oamenii muncii români și maghiari au creat un mod propriu și trainic de conviețuire, bazată pe cunoașterea și respectul reciproc, pe stima și prețuirea a tot ceea ce s-a creat valoros în comun sau a specificului fiecăreia dintre părți.

În continuare, vorbitorul a spus: „Unitatea și frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare din România se afirmă cu deosebită vigoare în toate domeniile vieții economice, social-politice, cultural-artistice, științifice și spirituale în anii socialismului. Industrializarea socialistă, promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român și realizată într-un ritm înalt, îndeosebi după Congresul al IX-lea, în toate județele țării, inclusiv în cele cu populație de altă naționalitate, creează noi premise și deschide largi perspective pentru afirmarea și întărirea unității și frăției în muncă, pentru consolidarea noilor raporturi, unității și frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, constituind baza unor relații naționale, de tip socialist. Datorită politicii partidului, datorită uriașei sale forțe organizatorice — a arătat vorbitorul — oamenii muncii pot afirma astăzi

cu îndreptățită mândrie că Republica Socialistă România este creația noastră comună, este rezultatul luptelor noastre comune”.

Relevind larga și deplină aprobare pe care toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, au exprimat-o față de activitatea desfășurată de delegația română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, vorbitorul a spus în încheiere: „Români, maghiari, germani sau de alte naționalități, toți fiții României socialiste, sintem și vom fi întotdeauna împreună cu partidul în lupta sa eroică pentru înflorirea și propășirea continuă a patriei comune, pentru salvarea păcii în lume, pentru socialism și comunism”.

În comunicarea tovarășului **Ion Traian Ștefănescu**, prim-secretar al C.C. al U.T.C., intitulată *Educarea și formarea tinerii generații în spiritul patriotismului socialist, al idealurilor de unitate și independență națională*, se menționează: „Afirmându-se ca un factor activ, puternic integrat în cadrul mișcării muncitorești, socialiste, al luptei maselor largi populare, tineretul s-a dovedit la înălțimea măreției momentului istoric, aducându-și o însemnată contribuție la înfăptuirea Marii Uniri din 1918”. Vorbitorul a subliniat participarea eroicelor generații de uteciști la luptele conduse de partid împotriva nedreptății, exploatarei și asupririi, fascismului, lupte care au culminat cu angajarea nemijlocită a celor mai buni tineri la înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944, la înfăptuirea, apoi, a reformelor democratice și instaurarea puterii populare, într-o Românie nouă. În acest cadru, vorbitorul a subliniat că în acțiunile tineretului un rol important, prin sarcinile ce i-au fost încredințate de P.C.R. în fruntea mișcării revoluționare de tineret, i-a revenit tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a întru-chipat, prin personalitatea sa, înaltele trăsături ale militantului revoluționar, ale patriotului înflăcărat.

În încheiere, vorbitorul a relevat preocuparea permanentă a Uniunii Tineretului Comunist în direcția educației comuniste a tinerii generații, în cadrul căreia un loc central revine formării tineretului în spiritul idealurilor patriotice, ale unității și independenței naționale, al dragostei și atașamentului față de patrie, partid și popor.

„Aspirațiile fundamentale cu care s-a identificat poporul român de-a lungul zbuciumatei sale istorii (dorința de a fi liber, independent și suveran, de a trăi în liniște și în deplină unitate) aveau să capete adevăratele lor dimensiuni, cu rezonanțe internaționale care abia au putut fi întrevăzute de cele mai vizionare minți ale trecutului nostru istoric, în epoca noastră, epoca edificării socialiste, îndeosebi în anii

de cînd în fruntea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul care întrupează atît de fericit sinteza celor mai înalte virtuți ale acestui popor" — se arată în comunicarea tovarășului **Ștefan Andrei**, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, intitulată: *Politica externă a României socialiste, factor de promovare a principiilor unității, independenței și egalității suverane a statelor în viața internațională.*

În continuare, vorbitorul a arătat că în lumea de azi, atît de complexă și contradictorie, condiția esențială, cheia de boltă a conviețuirii internaționale, o constituie instaurarea și respectarea riguroasă a unor raporturi de tip nou, democratice, între toate statele, bazate pe egalitatea în drepturi, pe principiile independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și amenințarea cu forța, avantajului reciproc.

În continuare vorbitorul a subliniat: „Principiul independenței și suveranității ocupă un loc de prim ordin în textul tratatelor sau declarațiilor solemne semnate cu ocazia întîlnirilor la cel mai înalt nivel, în toate documentele încheiate de România cu alte state. În cadrul diferitelor organizații și reuniuni internaționale țara noastră s-a numărat printre promotorii cei mai activi ai formulării clare și angajante a normelor fundamentale menite să guverneze comportamentul internațional al statelor și relațiile dintre ele. Este bine cunoscută și se bucură de o largă apreciere contribuția României privind necesitatea sporirii rolului și eficacității O.N.U., a democratizării întregii vieți internaționale, a asigurării participării suverane, egale în drepturi a tuturor statelor, la dezbaterile și reglementarea problemelor complexe care preocupă astăzi omenirea și care nu mai pot fi soluționate doar de către unele state, întrucît fiecare popor, fiecare națiune — mare sau mică — poartă răspunderea pentru soarta păcii și securității internaționale, pentru întărirea prieteniei și colaborării între toate popoarele”.

În încheiere, vorbitorul a spus: „Conducerea partidului consideră că mandatul său și al tuturor celor ce reprezintă România în domeniul activităților externe trebuie să fie, în fapt, mandatul aprobat de popor, întrucît în numele lui este reprezentată și angajată țara în raporturile internaționale”.

Ridicarea economico-socială multilaterală a tuturor zonelor țării, a arătat tovarășul **Ștefan Mocuța**, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R., în comunicarea sa intitulată: *Dezvoltarea armonioasă și în ritm susținut a tuturor județelor țării în anii socialismului*, se înscrie ca o parte componentă a programului și politicii

partidului de înălțare a edificiului noii ordini sociale.

Subliniind că factorul hotărîtor al dezvoltării accelerate l-a constituit industrializarea socialistă a țării, vorbitorul a arătat că cele mai importante realizări cantitative și calitative în dezvoltarea economico-socială a județelor patriei, în perfecționarea structurii teritoriale a economiei naționale au fost obținute după cel de-al IX-lea Congres al partidului. Aplicarea hotărîrilor Congreselor IX, X și XI și Conferințelor Naționale din 1967, 1972 și 1977 ale partidului, fundamentate cu aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, au condus la creșterea însemnată a potențialului economic, în special a celui industrial, și îndeosebi în județele rămase în urmă.

Îndeplinirea exemplară a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului privind amplasarea rațională și echilibrată a forțelor productive în întreaga țară, a spus vorbitorul în încheiere, va duce la făurirea deplinei egalități în privința condițiilor de muncă și viață, care vor permite exercitarea drepturilor și afirmarea plenară în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării.

În cadrul lucrărilor pe secțiuni, desfășurate marți după-amiază și miercuri dimineață, au fost prezentate, de asemenea, 34 comunicări științifice pe temele: *Premisele și temeturile care au dus la desăvîrșirea statului național unitar român și Consecințele și semnificația actuală a acului istoric de la 1 Decembrie 1918.*

Luînd cuvîntul în încheierea lucrărilor sesiunii, tovarășul **Leonte Răutu**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de conducere al Academiei „Ștefan Gheorghiu”, a evidențiat modul în care comunicările prezentate în cadrul sesiunii au relevat importanța istorică a făuririi statului unitar național român, eveniment crucial ce a creat un cadru nou pentru evoluția ulterioară a vieții poporului nostru.

În continuare, vorbitorul a spus: „Prestigiul internațional al țării noastre este indisolubil legat de numele secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia poporul nostru îi poartă o nemărginită recunoștință pentru modul strălucit în care a dat și dă expresie idealurilor sale de libertate și independență, pentru hotărîrea nestrămutată cu care în toate împrejurările a promovat interesele fundamentale ale națiunii noastre socialiste. Patriotismul înflăcărat, luciditatea și realismul în aprecierea tendințelor definitorii ale situației internaționale, înalta răspundere față de destinele păcii au dobîndit noi și pilduitoare expresii prin pozițiile afirmate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea delegației române la recenta Consfătuire a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia. Cu adîncă emoție sîntem în aceste zile martorii

aprobării unanime și sprijinului hotărât pe care le dă acestor poziții întregul nostru popor, profund convins că ele corespund pe deplin intereselor supreme ale națiunii, cauzei independenței și suveranității naționale, consolidării destinderii, colaborării și păcii între popoare”.

La sfârșitul lucrărilor sesiunii, participanții au adresat o telegramă tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, în care se exprimă întreaga admirație și grațitudine, sentimentele de adâncă stimă și prețuire față de secretarul general al partidului, strălucit exponent al virtuților poporului nostru, promotor neobosit al năzuințelor sale celor mai scumpe de libertate națională și socială, de pace, prosperitate și progres, pentru modul cum conduce destinele patriei.

Participanții la această manifestare științifică — se subliniază în telegramă — își exprimă mândria și satisfacția de a fi beneficiarii gândirii dumneavoastră creatoare, cutozantei cu care deschideți noi orizonturi dezvoltării teoriei și practicii revoluționare, contribuției pe care o aduceți la îmbogățirea tezaurului de idei al materialismului dialectic și istoric. Opera dumneavoastră reprezintă pentru noi un îndreptar permanent în abordarea științifică a problemelor fundamentale ale istoriei patriei și a poporului nostru, în înfățișarea evoluției ascendente a societății românești.

Încercăm cu toții un sentiment de mândrie patriotică pentru activitatea dumneavoastră neobosită de promotor consecvent al ideilor

de pace, colaborare și prietenie între popoare, pentru afirmarea unor relații noi de egalitate, respect reciproc și colaborare pașnică între toate națiunile, pentru modul original în care contribuiți la soluționarea marilor probleme cu care se confruntă omenirea, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Credincioși acestor idealuri pentru care militați permanent, ne exprimăm întreaga noastră adeviziune la politica internă și externă a partidului și statului nostru, convinși fiind că aceasta întruchiează idealurile și năzuințele poporului român, răspunde aspirațiilor generale de pace și progres ale omenirii.

În acest moment solemn, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei, fără deosebire de naționalitate, întregul nostru popor, într-o impresionantă unitate de gând și de voință, își exprimă totala aprobare, sprijinul ferm față de poziția delegației țării noastre, condusă de dumneavoastră, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia. Vă încredințăm, mult stimate tovarășe secretar general, că urmîndu-vă neabătut îndemnul și pilda, de un nemărginit devotament față de popor și patrie, vom munci neobosit, cu toată pasiunea și priceperea, pentru înfăptuirea integrală a sarcinilor ce ne revin din Programul partidului și hotărârile Congresului al XI-lea, aducîndu-ne astfel contribuția la progresul științei și culturii naționale, la opera de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste, la înflorirea continuă a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Țara Oașului pe făgașul civilizației socialiste

—Sesiune de comunicări, Satu Mare 9—10 iunie 1978—

Străvechi teritoriu al nordului țării, păstrătoare a unor tradiții ale civilizației materiale și spirituale, Țara Oașului constituie o realitate fizico-geografică și economico-socială cu procese specifice unitare, care o structurează și astăzi ca zonă distinctă în cadrul județului Satu Mare.

În anii socialismului, Țara Oașului trecînd prin adînci transformări a recuperat rămîinerile în urmă, fiind angajată într-un intens proces de modernizare economico-socială. Îmbinarea particulară a trecutului și prezentului oferă aici un bogat și relevant temel cercetării științifice. Argumentul suprem în investigarea sistematică și complexă a acestei zone îl reprezintă, însă, comandamentul social al investigării științifice a realității în scopuri aplicative, în vederea folosirii soluțiilor optime de dezvoltare economică-

societă a teritoriului, într-un mod echilibrat și armonios.

Această cerință a stat la baza înțelegerii survenite între factorii de decizie ai județului Satu Mare și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, de a explora, în colaborare, liniile fundamentale ale modernizării economico-sociale a Țării Oașului printr-o vastă cercetare interdisciplinară, care să ofere în final, un proiect global sintetic, operațional, util și necesar elaborării de către Comitetul județean P.C.R. a planului cincinal și a planurilor de perspectivă de dezvoltare a zonei în prezent și următorii ani.

O primă valorificare a investigării complexe interdisciplinare de către cercetarea care s-a desfășurat în ultimii 3—4 ani, de către un numeros colectiv de specialiști din diferite discipline, cadre didactice, cercetă-

tori de la Universitatea Babeș-Bolyai, I.M.F., Institutul agronomic din Cluj-Napoca, activiști ai organelor de decizie și resort județene și locale, sub îndrumarea științifică a acad. Ștefan Pascu și conf. univ. Ion Aluș, a constituit-o sesiunea de comunicări și referate care s-a desfășurat la Satu Mare în zilele de 9-10 iunie a.c., având ca temă *Țara Oașului pe făgașul civilizației socialiste*. Sesiunea a fost organizată sub egida Festivalului național „Cîntarea României” ediția a II-a de către Comitetul Județean P.C.R. Satu Mare, Consiliul de educație politică și culturală socialistă, Universitatea Babeș-Bolyai. Au fost prezentate 61 de comunicări în fața unui public numeros format din specialiști locali și din centrele universitare amintite.

Comunicările prezentate în cadrul ședinței plenare, prin conținutul lor tematic și concentrate pe direcțiile fundamentale ale dezvoltării socio-economice din zonă, au constituit expresia elocventă a caracterului interdisciplinar al cercetării. Ele au fost aprofundate în detaliu și în mod concret în cele patru secțiuni delimitate. Comunicările prezentate au reprezentat nu numai unghiuri de vedere diferite ale specialiștilor dar și ale celor două centre științifice și culturale: Satu Mare și Cluj-Napoca.

Lucrările sesiunii au fost deschise de către tovarășul Ioan Foriș, prim-secretar al Comitetului județean P.C.R. — Satu Mare, care în comunicarea intitulată: *Programul județean de dezvoltare a Țării Oașului: opțiuni, realizări, perspective*, a expus rezultatele obținute în Țara Oașului în urma politicii de repartizare armonioasă a forțelor de producție, subliniind importanța optimizării proceselor sociale în acest teritoriu, precum și datorită factorului de decizie de a determina științific liniile de dezvoltare a viitoarei zone economice și sociale. Ampla investigație interdisciplinară a urmărit folosirea concluziilor desprinse pe baza cercetării monografice a Țării Oașului de către factorul de decizie local în determinarea optimului dezvoltării economico-sociale a acestei zone.

Liniile concrete ale mutațiilor survenite în viața economico-socială a Țării Oașului, au fost ilustrate prin date statistice în comunicarea lui Ioan Ienciu prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Satu Mare. Alte comunicări au împărtășit din experiența industrializării sau urbanizării unor localități distincte ale zonei. Aspecte ale realizărilor înnoitoare din zonă — cultural-educative, ideologico-politice — au fost analizate de comunicările: *Sistemul acțiunii cultural-educative din zona Oaș; coordonate specifice* de Ioan Caița, secretar al Comitetului județean P.C.R. Satu Mare, sau *Optimizarea structurii organizatorice de partid* —

condiție a creșterii eficienței participării comunistilor și a obștei la soluționarea problemelor dezvoltării economico-sociale în mediul rural de Vasile Gîta, secretar al Comitetului județean P.C.R.

Perspectivile transformărilor economice au fost prezentate în comunicările care au tratat problemele dezvoltării industriei, a agriculturii în zonă, fiecare din ele propunând mai multe modele optionale de modernizare. Ținând seama de resursele naturale ale Țării Oașului, de forța de muncă prezentă și viitoare sub mai multe aspecte, prof. univ. dr. Constantin Olah și conf. univ. Gheorghe Postelnicu au analizat cîteva modele posibile de dezvoltare industrială a zonei, construite pe mai multe variabile, aducînd judicioase argumente pro și contra. Autorii au propus dezvoltarea unor industrii locale, de dimensiuni medii, care ar evita poluarea mediului înconjurător, care ar utiliza forța de muncă (atît cea bărbătească, cît și cea feminină), în teritoriul propriu, ar presupune un fond mic de investiții, o rapidă desfacere și o rotație similară.

În ședința plenară a fost prezentată și alternativa dezvoltării agriculturii în Țara Oașului în comunicarea *Factori de progres și orientări în modernizarea agriculturii Țării Oașului*, de un colectiv format din prof. univ. dr. Iosif Timen, conf. univ. dr. I. Giurgea, Dumitru Lazăr, I. Nistor. Raportînd liniile ei de dezvoltare la cerințele generale ale dezvoltării viitoare a întregii țări, ei au stabilit indicatori posibili de producție, ca și căile concrete necesare atingerii lor.

Un colectiv format din 11 cercetători din domeniul științelor medicale a elaborat comunicarea, prezentată în aceeași ședință plenară de dr. Iosif Suciu, analizînd unele aspecte ale stării de sănătate a populației din Țara Oașului. Reliefînd transformările esențiale în ce privește asistența medico-sanitară, înzestrarea superioară a zonei cu cadre și instituții medicale față de situația dezastruoasă din trecut, îmbunătățirea stării de sănătate, reducerea mortalității și morbidității generale și specifice de aici, autorii au studiat și tipurile de îmbolnăviri considerate a fi specifice civilizațiilor industriale.

Comunicarea prof. univ. dr. Dumitru Pop, a apreciat *Personalitatea folclorului oșenesc*, atît de pitoresc și de frecvent invocat prin originalitatea sa, relevînd în același timp trăsăturile comune ale folclorului nostru, precum și deosebirile existente datorită particularităților vieții sociale locale.

Șchițînd liniile modernizării economico-sociale a Țării Oașului, conf. univ. Ion Aluș a prezentat în ședința plenară comunicarea: *Oașul pe drumul modernizării*, delimitînd mai întîi zona cercetată la cele 36 de localități

— dintre care 11 comune și o recentă localitate urbană — oprindu-se apoi la aspectele mai importante ale cercetărilor privind Țara Oașului în domeniul istoriei, etnografiei, folclorului, geografiei. Cercetări parțiale au fost făcute și de echipele studențești ale școlii sociologice interbelice dar toate au fost studii individuale ale unor cercetători izolați.

În ședința plenară au fost prezentate și realități economico-sociale și geografice similare. În acest sens, amintim expunerea concluziilor studiului efectuat de Universitatea din Craiova în zona Amara (jud. Gorj) de către prof. univ. dr. Nicolae Novac, accentuând specificul și generalul în dezvoltarea zonei, punctând modelul de dezvoltare propus organelor de decizie.

Un număr mare și variat de lucrări au fost prezentate în secțiuni, fapt ce nu permite o analiză exhaustivă a lor, ci doar evidențierea principalelor linii tematice.

În secțiunea I, intitulată *Natură și economie* au fost prezentate comunicări abordând raportul om-natură (V. Soran), aspectele geografice (Al. Savu), botanice (O. Rațiu, I. Gergely); au fost analizate implicațiile concrete ale dezvoltării economice viitoare ale zonei, ale utilizării forței de muncă (Constantin Olah, Gh. Postelnicu, Gh. Ciobanu), resursele naturale existente, caracteristicile surselor, folosirea rațională a fondului funciar, perspectivele dezvoltării rețelei serviciilor pentru populație, a turismului, caracteristicile economiei forestiere etc.

Comunicările din secțiunea a II-a au avut în vedere problemele de *Demografie, antropologie, sănătate*, și au studiat aspecte ca: evoluția mișcării naturale a populației din Oaș (Natalia Giurgiu), particularitățile demografice și antropologice ale populației din Cămarzana; starea de sănătate, asistența medico-sanitară, igiena așezării, a gospodăriei și locuinței, morbiditatea generală și specifică a populației. Un mare număr de comunicări au avut în vedere aspectele concrete ale incidenței și specificității unor stări patologice la populația oșenească, ca tuberculoza, alcoolismul, glomerulonefrita, accidentele cerebrale, prematurizarea.

Aspectele istorico-culturale ale cercetării au fost tratate în secțiunea a III-a, comunicările urmărind pe de o parte diferite faze ale istoriei Oașului, așa cum se oglindesc ele în științele de specialitate, pornind de la toponimia Oașului (Mircea Homorodean), de la cercetările arheologice din zonă (Gh. Lazin), până la istoria sa contemporană, la dezvoltarea

organizațiilor P.C.R. și a organizațiilor de masă și obștești, în perioada 1944–1947 (G. Tomuța, I. Chiș, A. Pantea, I. Leicu).

Un alt grup de comunicări s-au centrat pe probleme de etnografie și folclor: mutațiile funcționale în folclorul arhaic al Oașului (N. Bot), schimbările structurale și funcționale în sistemul obiceiurilor tradiționale (T. Graur), prezența elementului modern în particularități ale participării populației la activitatea cultural-educativă de masă, la creația populară și mișcarea artistică de amatori din zonă, promovind tot mai mult și alte genuri decît cel folcloric (M. Demeter, A. Negru).

Secțiunea a IV-a a dezbătut *Probleme psiho-sociologice, pedagogice și juridice*: astfel, s-a avut în vedere domeniul activității ideologice (Tr. Hăgan, L. Zăpritan, A. Budușan, M. Hornea), concepția moral-juridică a populației (I. Zimveliu, V. Bogariu), conștiința ei politică (I. Semeniuc), implicațiile teoretico-metodologice ale abordării religiozității (A. Cernea), dinamismul învățămîntului (D. Salade, M. Ionescu, A. Dimitriu) ș.a.

Un important grup de comunicări (I. Aluș, L. Irimie, Tr. Rotaru, C. Iancu, A. Neményi Șt. Lanțos, R. Maister) au abordat un fenomen major al procesului social din Oaș — migrația — intrinsec legată de soarta populației, analizînd cauzele, formele specifice tradiționale și actuale, direcțiile, aria geografică, consecințele acesteia.

Alte comunicări au tratat reflecții ale modernizării în modul de viață, utilizarea timpului (A. Roth și M. Kiș), progrese ale emancipării femeii (Călina Mare, E. Pop, L. Pop, A. Piroșka, C. Slăvilă), viața de familie (Gh. Cordos).

În ședința plenară de închidere, după ce conf. univ. dr. Ion Aluș a formulat cîteva aprecieri concludive asupra sesiunii, acad. Ștefan Pascu a expus comunicarea intitulată: *Țara Oașului — permanență istorică în evoluția poporului român*, analizînd în același timp, activitatea colectivelor de cercetare monografică.

Sesiunea a oferit un cadru larg de colaborare, schimb de idei și informații între specialiști, cercetători, practicieni, conturînd tabloul complex al dinamismelor care se petrec în zonă, și un prim cadru de concluzii și opțiuni pentru soluții concrete de dezvoltare planificată, reprezentînd, în același timp, un moment important în desfășurarea cercetării.

Maria Demeter